

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ ve EZİLEN HALKLARINA
ÖNEMLİ BİR DUYURU

YENİ BİR İDEOLOJİK
SAFLAŞMANIN
TEMELİNİ
OLUŞTURAN
AEP

TKP/ML MK'nin AEP MK'ne Mektubu

B E L G E L E R

PARTİZAN YAYINLARI - 8

BELGE : 3

**Türkiye Komünist Partisi/Marksist-Leninist
Merkez Komitesi Siyasi Bürosu
Enternasyonal İlişkiler Bölümü**

**Arnavutluk Emek Partisi
Merkez Komitesi
Enternasyonal İlişkiler Bölümü'ne**

20/Mayıs/1979

Değerli Yoldaşlar,

Partimizin MK-SB adına, 7 Temmuz 1978 tarihli bir mektupla, partiniz ile ilişkiye geçmek istediğimizi belirtmiş; görüşmek için somut öneride bulunmuş-tuk. Yazdığımız mektuba ek olarak partimizin temel görüşlerini içeren belgeleride iletmiş; ülkelerimizdeki durum ve dünya Marksist-Leninist hareketinin içinde bulunduğu durum üzerinde tartışmak istediğimizi

belirtmiştik. Şimdiye kadar bu mektubumuza olumlu ya da olumsuz hiç bir cevap alamadık. Yalnızca, bize mektubu gerekli yere ulaştırması için ilettiğimiz kademede cevap gelmediği belirtildi.

Değerli yoldaşlar,

Mektubumuza on ayı aşkın süredir olumlu ya da olumsuz bir cevap verilmemiş olmasını yanlış buluyoruz. Partimiz TKP/ML, 1978 yılı Şubat ayında yaptığı 1. Konferansında dünya Marksist-Leninist hareketinin içinde bulunduğu durum üzerinden tartışmış; Arnavutluk Emek Partisi'ni Marksist-Leninist bir parti, Arnavutluk Sosyalist Halk Cumhuriyetini ise sosyalist bir devlet olarak değerlendirmiştir. Arnavutluk Emek Partisi ile kardeşçe ilişkiler kurmak ve geliştirmek istememizin sebebi budur. Biz, bu isteğimize olumlu ya da olumsuz cevap vermenizin gerektiği; bu konuda suskun bir tavır takınmanızın doğru olmadığı görüşündeyiz.

AEP son dönemde, ÇKP'ni yapılan yazılı eleştiri ve uyarıları dikkate almadığı, bunlara cevap vermediği noktasından eleştirmekte, ÇKP'nin bu konudaki tavrını mahkum etmektedir.

AEP MK'nin ve ASHC Hükümetinin, ÇKP MK'ne ve ÇHC Hükümetine yazdığı 29 Temmuz 1978 tarihli mektupda bu konuda şunlar söylenmektedir :

«Komünist partiler arasındaki ilişkilerle ilgili Marksist-Leninist kurallar, şu ya da bu partiğin eylemleri ve çizgisinde görülen yanlışlar için doğru ve karşılıklı, ilkeli ve yapıcı eleştiri kuralımızda içerir...»
(Açık Mektup, alm. baskı s. 23)

«Partimizin bu gizli mektubuna karşıda ÇKP MK küçümseyici bir tavır takındı. Çin yönetimi bu mektubu hiç bir zaman cevaplandırmadı ve yoldaşca bir

anlayışla yapılmış, sebeblendirilmiş uyarıları dikkate almadı.» (agy. s. 37)

ÇKP'ni bu şekilde eleştiren partinizin, bizim görüşme isteğimiz karşısında suskun davranması, yazdığımız mektuba cevap vermemesi, bizce yanlış bir tavidir, ayrıca ÇKP'ne eleştiri getirirken takındığınız tavırla da çelişmektedir.

Bu mektupla bir kez daha partinizle görüşme istediğimizi belirtmek, partinizle ilişki kurmak istediğimizi dile getirmek istiyoruz.

Değerli Yoldaşlar,

Çin'li revizyonist yöneticilerin ihanetinden sonra dünya Marksist-Leninist hareketi içinde yeni bir saf-laşma başladı. Başta partiniz AEP olmak üzere, bir çok Marksist-Leninist parti ve grup karşı devrimci «Üç Dünya Teorisi»ne karşı açık bir tavır takındılar. Bu partiler içinde partiniz Arnavutluk Devrimi'ne önderlik etmiş ve iktidarda bulunan bir parti olarak özel bir öneme sahiptir. Partimiz TKP/ML de, tüm Marksist-Leninist parti ve gruplar gibi, partiniz AEP'nden çok şey öğrenmiştir ve öğrenmektedir. Türkiye'de de tüm devrimciler ve öncelikle Marksist-Leninistler, bütün dünyadaki devrimciler gibi AEP ve ASHC'ne karşı büyük bir saygı ve sevgi beslemektedirler. Bu sevgi ve saygının kaynağı bugün dünyadaki tek sosyalist devlet olan ASHC'nin yönetici gücü olan AEP'nin, tüm zorluklara rağmen emperyalistlere, Kruşçof revizyonistlerine ve son olarakda Çin'li revizyonistlere teslim olmaması, cesareti, kararlılığıdır. Bu konumu, AEP'nin dünya Marksist-Leninist hareketi içindeki önemini ve sorumluluğunu arttırmaktadır. Böyle bir konuma sahip olan partinin savunduğu doğru görüşler yanında, doğru olmayan görüşlerde

dünya Marksist-Leninist hareketi içinde çok çabuk yayılma ve gelişme imkanına sahip olmaktadır. Bugünkü dönemde AEP'nin dünya Marksist-Leninist hareketi içindeki merkezi rolü ve önemi, görüşümüze AEP'nin doğru olmayan görüşlerine karşı açık tavır takınmayı gerektirmektedir. Biz TKP/ML MK olarak, bugün AEP'nin bazı görüşlerini paylaşmıyor, bu görüşleri doğru, Marksist-Leninist görüşler olarak görmüyoruz. Bu görüşler üzerinde açık olarak ve dostca tartışılmasını gerekli görüyoruz. Görüşümüze göre Marksist-Leninist bir dayanışma, proleter enternasyonalizmi temelinde bir birlik, partilerin birbirlerinin yanlış gördüğü görüşlerini eleştirmesini engellemez, tam tersine gerekli kılar.

Lenin ve Stalin'in tavrı bize bu konuda örnek olmaktadır. Stalin, Komünist partilerin birbirlerinin her dediğini desteklemesine karşı çıkmakta ve şöyle demektedir :

«Diyelim ki, Komintern Yürütme Komitesinde bir araya geldiğimizde, partilerimizin karşılıklı yaptıkları hatalara gözlerimizi yumduk. Ve 'tam bir beraberlik' ve 'her şey çok iyi' gösterileri içinde kaybolduk, ve her konuda birbirimizin dediklerini onayladık. Böyle davranan partilerin hiç bir zaman devrimci partiler olamayacağı görüşündeyim. Böyle partiler olsa olsa mumya olabilirler, ama devrimci partiler olamazlar. Bana öyle görünüyorki, Almanya Komünist Partisi içinde bazı yoldaşlar bizden AKP MK'nin her dediğini onaylamamızı bekliyor. Bunun karşılığında bu yoldaşlar, Rusya Komünist Partisi (bolşevik) MK'nin her dediğini onaylamaya hazır görünüyor. Ben bu şekilde bir karşılıklı onaylamaya kesinlikle karşıyım. Mektubunuzdan sizin de böyle bir şeye karşı olduğunuz görünüyor. Bu AKP için çok iyi bir

şeydir.» (Stalin, Eserler, Alm. c. 7, s. 38 - 'Yoldaş Me - Rt'ye mektup' 28/12/925)

Biz de bu anlayışta olduğumuz için, bu mektubumuzda size, sizinle aynı görüşte olmadığımız bazı konularda görüşlerimizi kısaca iletmek istiyoruz.

— «Üç Dünya Teorisi»ne karşı mücadelede tavır konusu.

Partimiz, Enver Hoca'nın AEP'nin 7. Kongresine sunduğu raporu 'Üç Dünyacı' yeni modern revizyonist akıma karşı mücadelede, bütün dünyada Marksist-Leninistlere yardımcı olan önemli bir belge olarak değerlendirmektedir.

Partimiz aynı zamanda «Üç Dünya Teorisi» bayrağı altında toplanan revizyonist akıma karşı mücadelenin henüz başlangıcında olduğu görüşündedir.

Görüşümüze göre «Üç Dünya Teorisi»nin sağlam ve çok yönlü reddi; bu 'teori'nin tek tek Marksist - Leninist partilerde bıraktığı etkilerin köklü bir öz eleştiri ile silinip atılması, Marksist-Leninistlerin önünde bir görev olarak durmaktadır.

Görüşümüze göre bu gün «Üç Dünya Teorisi»nin tümüne ve tek tek parçalarına karşı takınılan tavır; bu 'teori'ye karşı yürütülen mücadeledeki tutarlılık ve kararlılık, Marksist-Leninistleri, Marksizm-Leninizm maskesiyle ortaya çıkan oportünistlerden ayıran en önemli kıstaslardan biridir.

Partimiz TKP/ML, «Üç Dünya Teorisi»ne karşı tavır takınan, ve «Üç Dünya Teorisi»ne karşı mücadelede merkezi bir öneme sahip olan partiniz AEP'de «Üç Dünya Teorisi»nin bazı temel tezlerini savunmaya devam etme; «Üç Dünya Teorisi»ni kökten reddetme; «Üç Dünya Teorisi» konusunda köklü bir öz eleştiri yapmama eğilimleri olduğu ve bu eğilimlerin

dünya Marksist-Leninist hareketi içinde yaygınlaştığı görüşündedir.

Partiniz AEP bir yandan «Üç Dünya Teorisi»ne karşı çıkıp, bu 'Teori'nin karşı devrimci olduğu görüşünü savunurken, diğer yandan bu 'teori'nin temel tezlerinden biri olan «iki süper güç dünya halklarının baş düşmanıdır» tezini savunmaya devam etmektedir.

Partimiz, Amerikan emperyalizmi ile Rus sosyal-emperyalizmini adlandırmak için kullanılan «iki süper güç» kavramını yanlış ve yanıltıcı bulmaktadır. Bu kavram «iki süper güç» olarak adlandırılan emperyalist büyük güçlerle, diğer emperyalist büyük güçler arasında nitelik farkı olduğu anlayışının yayılmasına hizmet etmektedir. «Süper güç» kavramı ile Amerikan emperyalizmi ve Rus sosyal-emperyalizmi, diğer büyük emperyalist güçlerden ayrı bir kategori içinde ele alınmaktadır. Böyle bir yaklaşım, ister istemez «süper güç» ilan edilen emperyalist güç (veya güçler) le, diğer emperyalist büyük güçler arasında nitelik farkı olduğu şeklinde bir anlayışı yaymaktadır. «Süper güç» kavramı «Üç Dünya Teorisi»nin ayrılmaz bir bölümü, ve «birinci dünya» şeklindeki revizyonist anlayışın ebesidir.

«İki süper güç» «dünya halklarının baş düşmanıdır» tezinde, «Üç Dünya Teorisi» ile ilişki çok daha açık bir biçimde görülmektedir. Bu tez, mücadelemizin tek tek eylemlerde de, dünya emperyalizmini bir bütün olarak hedeflemesi gerektiği gerçeğini reddetmektedir. Bu anlayış, bir başka anlayışa, bugün «iki süper güç» adı verilen emperyalistlerin dışındaki emperyalistlerin, tehlike teşkil etmediği, hatta bunların muhtemel bir müttefik olabileceği anlayışına köprü olmaktadır.

Ayrıca «iki süper güç dünya halklarının baş düşmanıdır» tezinden, bunlar arasındaki dengenin sürekli aynı kalmıyacağı, bu yüzden bunlardan birinin «dünya halklarının baş düşmanı» olduğu; baş düşman ilan edilen güç dışındaki, tüm emperyalist güçlerle ittifak kurulabileceği anlayışına da varmak, mantiki bir sonuçtur. Nitekim Çin'li revizyonistler son dönemde, «Rus sosyal-emperyalizmi halkların baş düşmanıdır» tezine uygun bir siyaset izlemekte; ona karşı Amerikan emperyalizmi ve diğer batılı emperyalistlerle ittifak aramakta ve kurmaktadır.

Görüşümüze göre, dünya Marksist-Leninist hareketi içinde «iki süper güç dünya halklarının baş düşmanıdır» şeklindeki anti-Marksist-Leninist tezin bunca geniş bir şekilde yayılmasının temel sebeplerinden biri; dünya savaşı tehlikesi gibi parçaya özgü somut bir sorun ile, bir bütün olan proleter dünya devriminin birbiriyle eşitlenmesidir. Kuşkusuz, savaş etmenlerinin, devrim etmenlerine ağır bastığı dönemlerde, dünya savaşı tehlikesi ile ilgili olarak, 'esas savaş kışkırtıcısı' 'baş savaş kundakçısı' anlamında 'baş düşman' (veya düşmanlar) dan söz etmek mümkündür. Nitekim Marksist-Leninistler ikinci dünya savaşı arefesinde baş düşman kavramını bu anlamda, dünya çapında barışın baş düşmanı anlamında kullanmışlardır. Ama proleter dünya devrimi ile ilgili olarak, bir veya bir kaç emperyalist gücü baş düşman ilan etmek yanlıştır. Çünkü, proleter dünya devriminin yöneldiği hedef bir bütün olarak dünya emperyalist sistemidir. İstisnasız tüm emperyalist güçler bu sistemin unsurlarıdır. Bunlardan öne çıkan bir veya bir kaçını «halkların baş düşmanı» ilan etmek, proleter dünya devrimi için baş düşman edilenlerin dışındakilerin muhtemel müttefikler olduğu anlayışını yayar, ki bunun yanlışlığı ortadadır.

Biz, partiniz AEP'nin «iki süper güç dünya halklarının baş düşmanıdır» tezini savunmasına rağmen; diğer emperyalist büyük güçleri de müttefik olarak göstermediğini, yer yer onları da teşhir ettiğini görüyoruz. Ancak bu tavrı yeterli ve tutarlı görmüyoruz. Görüşümüze göre «iki süper güç dünya halklarının baş düşmanıdır» tezi yanlış olan; tutarlı bir özleştirme ile kökten reddedilmesi gereken bir görüştür.

«Üç Dünya Teorisi» ile ilgili tavrınızda doğru bulmadığımız bir başka nokta da şudur:

«Üç Dünya Teorisi» ile ilgili olarak, partiniz, bu teoriyi reddettiği temel belgeler olan Enver Hoca'nın AEP 7. Kongresi'ne sunduğu raporda, 'Devrimin Teori ve Pratiği' adlı yazıda ve son olarak da Enver Hoca'nın 'Emperyalizm ve Devrim' adlı kitabında, emperyalizme bağımlı pek çok ülkeyi «Gelişmekte olan ülkeler» kategorisi içinde ele almakta, bu devletleri 'bağımsız devletler' olarak nitelendirmektedir. Partinizin 'bağımsız' olarak nitelendirdiği devletlerden biri de Türkiye'dir. Gerçekte ise ülkemiz Türkiye partinizin 'gelişmekte olan ülkeler' kategorisi içinde ele aldığı ülkelerin tümü gibi, çeşitli emperyalist güçlerin yarı-sömürgeci durumunda olan bir ülkedir. Yalnızca görünürde bağımsızdır. Gerçekte ise ekonomik, siyasi, askeri, kültürel her yönden emperyalizme bağımlıdır. Emperyalist sistemin içindedir. Emperyalist zincir, demokratik halk devrimi ile koparılmadıkça da, emperyalizme bağımlılık sürecektir. Lenin bu konuda şöyle diyor:

«Bütün ülkelerin ve fakat özellikle de geri kalmış ülkelerin en geniş emekçi kitleleri arasında hiç kurulmadan emperyalist güçlerin sistemli olarak yaptıkları, görünürde siyasi olarak bağımsız, gerçekte ise, ekonomik, mali ve askeri yönden bütünüyle kendile-

rine bağımlı devletler yaratmak sahtekârlığını teşhir etmemiz gereklidir.» (Lenin eserler. Alm. c. 31 s. 138)

Komünistlerin görevi, Lenin'in de belirttiği gibi, emperyalist güçlerin «bağımsız devletler» kurma adına, kendilerine her yönden bağımlı devletler yaratma siyasetini teşhir etmektir. Partiniz AEP, görebildiğimiz kadarı ile bu görevi yerine getirmemekte, «bağımsız» diye adlandırılan devletlerin, emperyalist sistemin parçaları olduğunu, emperyalizme bağımlı olduğunu, teşhir edecek yerde, yarı-sömürge devletlerin birçoğunun «bağımsız» olduğu görüşünü yaymaktadır. Bu kendini, partinizin «yeni ekonomik düzen» anlayışını yaymasında da göstermektedir. Bu noktalarda da partiniz «iki süper güç» konusunda olduğu gibi, «Üç Dünya Teorisyenleri»nin paraleline düşmektedir.

Görüşümüze göre, «Üç Dünya Teorisi»ne karşı başlattığınız mücadelede bulunduğu yerde durulmaması, bu mücadelenin derinleştirilmesi ve «Üç Dünya Teorisi»nin köklerinin bulunarak ortaya çıkarılması ve bu teorinin köklü bir özeleştirisi ile reddedilmesi gereklidir.

«Üç Dünya Teorisi»ne karşı başlattığınız mücadelede, dikkatimizi çeken ve yanlış bulduğumuz bir başka mesele, partinizin bu konudaki sorumluluğunu görmeyen, özeleştirisi yapmayı reddeden tavrıdır. Partiniz AEP'de, birçok Marksist-Leninist parti ve grup gibi, bir süre —adını kullanmamış da olsa ve aşırı şöven siyasetleri eleştirmiş de olsa— «Üç Dünya Teorisi»nin tüm temel önerilerini savunmuştur. Mesela Nesti Nase 16 Nisan 1974'de BM Genel Kurulu'nda yaptığı «emperyalist karışma ve kontrole karşı» başlıklı konuşmasında (bugünkü Arnavutluk. Alm. s. 9, Mayıs/Haziran 1974, s. 29/34) «Üç Dünya Teorisi»nin

tüm genel tezlerini AEP ve ASHC adına savunmaktadır. Yine o dönemdeki AEP belgelerinde «Üç Dünya Teorisi»nin birçok tezi savunulmuştur. Partiniz 1976 Kasım'ında yapılan 7. Parti Kongresine kadar «Üç Dünya Teorisi»ne karşı hiç bir açık eleştiri getirmemiştir. Bu anlamda partiniz karşı-devrimci «Üç Dünya Teorisi»nin yaygınlaşmasında önemli bir sorumluluğa sahiptir. Partiniz AEP, «Üç Dünya Teorisi»ni reddettiği, eleştirdiği temel belgelerde, bu sorumluluğa sahip çıkıp özeleştirisi yapmamıştır. Bu da görüşümüze göre AEP'nin «Üç Dünya Teorisi»ni kökten reddini engelleyen faktörlerden biridir.

— Partiler arası ilişkilerde tavır sorunu

Partiniz AEP, partiler arası ilişkilerde, 1957'de Kruşçof revizyonistleriyle birlikte imzalanan ortak deklarasyonda kabul edilen ve partiler arası görüş ayrılıklarını kesinlikle dışa açıklamadan, partiler arası görüşmelerle çözmeyi savunan; partilerin birbirlerinin içişlerine karışmasını reddeden kuralları savunmaktadır.

Biz, sizin bütün dünya Marksist-Leninistleri için bağlayıcı olarak gördüğünüz bu kuralların ne anlama geldiği ve doğruluğu yanlışlığı üzerine tartışılması gerektiği görüşündeyiz.

Mesela, bir Marksist-Leninist partinin, bir diğer Marksist-Leninist parti içinde Marksist-Leninistlerle, oportünistler arasında sürdürülen bir mücadele konusunda açık tavır takınması «iç işlere karışmak» midir? Bizce bu ister «iç işlere karışmak» olsun, ister olmasın, doğrudur, yapılmalıdır. Bütün dünyada Marksist-Leninistlerin görevi birbirlerini desteklemektir. «İç işlere karışmama» adına, böyle bir destekten vaz-

geçmek, özü şekle feda etmek ve proleter enternasyonalizminin gereklerini yerine getirmemek anlamına gelir. Nitekim Lenin ve Stalin çokça diğer partilerin «iç işlerine» karışmıştır. Nitekim AEP Kültür Devrimi'ni destekleyerek ÇKP'nin «iç işlerine» karışmıştır. Bugün tüm dünyada komünistlerin görevlerinden biri, ÇKP'nin «iç işlerine» karışmak ve oradaki devrimcilerin, Hua Kuo Feng-Deng Siao Ping revizyonistlerine karşı desteklemektir. Kısaca görebildiğimiz kadarıyla «iç işlere karışmama» şeklinde bir kuralı, partiler arası ilişkilerde savunmak, Marksist-Leninistler için doğru değildir.

Aynı şekilde, partilerin arasındaki görüş ayrılıklarının dışarıya taşırılmadan partiler arasındaki görüşmelerle çözülmesinin de tek norm olarak savunulması bize yanlış görülmektedir. Mesela biz bu «norm»un uygulaması olarak, Kruşçof revizyonizmine karşı mücadelede, görüş ayrılıklarının uzun süre dünya halklarından ve hatta tek tek KP'ler içindeki üyelerden gizlenmesini, tartışmanın çok dar bir çerçevede ve kapalı kapılar ardında yürütülmüş olmasının dünya Marksist-Leninist hareketine zarar verdiği, Kruşçof revizyonizmine yaradığı inancındayız. Nitekim Kruşçof bunu açıkça ifade etmiştir.

Aynı şekilde ÇKP'nin de sapmalarının, açıkça değil üstü örtülü bir şekilde eleştirilmesini, dışa karşı «tam bir uyum» havası verilmesini yanlış buluyor, bunun dünya Marksist-Leninist hareketine zarar verdiği görüşünü taşıyoruz. Kardeş partilerin önemli görüş ayrılıkları ortaya çıktığında, bunları dışa karşı da ortaya koymasını doğru buluyoruz. Bir partinin bir diğer partiyi adını vererek ve açıkça eleştirmesi için, o partiyi karşı-devrimci olarak değerlendirene kadar beklemesini doğru bulmuyoruz.

Partimiz, revizyonizmin çeşitli türlerine karşı uluslararası alandaki mücadelenin ancak Marksist-Leninist parti ve gruplar arasında sağlam bir fikir alış-verişi, açık tartışma ve açık eleştiri ortamı olduğu zaman başarı ile sürdürülebileceği ve zafer kazanabileceği görüşündedir. Karşılıklı açık tartışma ve eleştiri, karşılıklı yardım ve dayanışmanın en önemli şekillerinden biridir.

Partimiz, Marksist-Leninist parti ve gruplar arasında şekilsel değil, gerçek bir eşitlikten yanadır ve her türlü ana parti - yavru parti ilişkisini reddeder. Partimiz, bugün uluslararası merkezi bir örgütün yokluğu şartlarında, her partinin diğer parti ve gruplarla ilişkiyi, kendi değerlendirmesi temelinde kurması gerektiği görüşündedir.

Görüşümüze göre, partiler arası ilişkiler konusunda 1957 Deklarasyonunda tespit edilen normlar yerine, Marks, Engels, Lenin, Stalin ve Komüntern'in geliştirdiği metodlara dayanmak, bunları yeniden canlandırmak gereklidir.

— ASHC'nin sosyalist olmayan devletlerle ilişkisi sorunu

AEP devletler arası ilişkilerde, ABD emperyalistleri, Rus sosyal-emperyalistleri ve faşist olarak nitelendirdiği devletlerle ilişki kurmayı ilke olarak reddetmektedir. Bu konuda Enver Hoca şöyle demektedir:

«Sosyalist devletimizin kapitalist ve revizyonist ülkelerle ilişkileri, devrimci sınıf kıstasları üzerinde yükselmektedir. Bizim Amerikan emperyalistleri, Sovyet sosyal-emperyalistleri ve faşist devletlerle diplomatik ilişkimiz yoktur ve hiçbir zaman da olmayacaktır. (abc) Bizimkinden değişik bir toplumsal sisteme sahip olan diğer devletlerle, eşitlik, bağımsızlığa kar-

şıklı saygı, karşılıklı iç işlere karışmama ve karşılıklı çıkar temelinde ilişki kurmaya hazırız.» (E. Hoca Arn. Sağlam Adımlarla ve Korkusuzca İlerliyor. Alm. s. 11/12)

Biz bugün en büyük iki haydut durumunda bulunan Amerikan emperyalistleri ve Rus sosyal-emperyalistleri ile devletler arası diplomatik ilişki kurmama sorununun «hiç bir zaman da olmayacaktır» şeklinde bir ifade ile ilke sorunu haline getirilmesini yanlış buluyoruz. Çünkü bir sosyalist devletin, sosyalist olmayan bir başka devletle ilişki kurma sorunu, taktik bir sorundur. Sorunun partiniz AEP'nin yaptığı gibi, ilkesel bir sorunmuş gibi ortaya konması, «iki süper güç» adını verdiğiniz emperyalist büyük güçlerle, diğer emperyalist büyük güçler arasında nitelik farkı varolduğu anlayışının pratikteki bir yansımasıdır ve bu anlayışın yayılmasına hizmet etmektedir.

Aynı şekilde «faşist devletlerle hiç bir zaman ilişki kurmayacağız» şeklinde bir ilkeleştirme de yanlıştır. Çünkü böyle bir yaklaşım, emperyalizmin siyasi eğiliminin bir bütün olarak faşizm olduğu gerçeğini reddeden anlayışların yayılmasına yol açar. Sosyalist bir devlet, görüşümüze göre, sosyalist olmayan tüm devletlerle, yani gerektiğinde faşist devletlerle de, ilişki kurabilir. Nitekim sosyalist Sovyetler Birliği'nin gerek Mussolini İtalyası ve gerekse Hitler Almanyası ile devletler arası ilişkileri vardı. Stalin bu konuda SBKP/Bolşevikler 17. PK'ne sunduğu raporda şöyle demektedir:

«...Mesela İtalya'da faşizmin olması, SSCB'nin, bu ülke ile en iyi ilişkiler kurmasını engellemedi.» (Stalin Eserler Alm. c. 13 s. 296)

Görüldüğü gibi, Stalin sosyalist bir devletin, faşist bir devletle ilişki kurmasını ilke olarak reddet-

memektedir. Önemli olan böyle bir ilişkinin sosyalist devlet tarafından nasıl kullanıldığı, öncelikle kime yaradığı sorunudur.

Faşist devletlerle ilişkiyi reddetmeyi ilkeleştirmek, kaçınılmaz olarak bugün ASHC'nin devletler arası ilişkide bulunduğu tüm devletleri «demokrat» görmek ve göstermek anlamına gelir. Türkiye örneğinde bu tavrın yanlışlığı bizim için açıktır. Bugün ülkemiz Türkiye'de emperyalizme uşaklık eden hakim sınıfların yani komprador burjuvazi ve toprak ağalarının faşist diktatörlüğü hüküm sürmektedir. T.C. Devleti, faşist bir devlettir. ASHC bir yandan faşist devletlerle ilişki kurmayı ilke olarak reddederken, diğer yandan faşist T.C. Devleti ile iyi ilişkiler içinde bulunmaktadır. Burada, ASHC ve AEP, sözkonusu tavırları ile, faşist Türk hakim sınıflarının «demokrasi» demagojisini destekler duruma düşmekte, onların faşist olmadığını tastik etmektedirler. AEP'nin bu tavrı, faşist Türk hakim sınıflarının durumunu güçlendirmekte, birçok anti-faşistin kafasını bulandırmakta, Türkiye devrimi açısından zararlı olmaktadır.

Biz, bugünkü şartlarda ASHC'nin faşist Türk devleti ile ilişki kurup geliştirmesine karşı değiliz. Karşı olduğumuz birtakım sorunların ilkeleştirilmesi ve faşist Türk devletin sahte demokrasi maskesinin AEP ve ASHC tarafından yırtılmamasıdır.

— Halk savaşı teorisine getirilen eleştiri sorunu

2/4 Ekim 1978 tarihleri arasında Tiran'da yapılan bilimsel konferansta da, bizim yanlış bulduğumuz, katılmadığımız birçok tezler ortaya kondu. Bunların en önemlilerinden biri olarak halk savaşı teorisine AEP'nin getirdiği eleştiriyi görüyoruz. Lavdie Loka bu konferansta yaptığı «Marksist-Leninist partilerle kitle-

lerin devrime hazırlanması ve seferber edilmesi için yaptığı çalışmalar» başlıklı konuşmada şöyle diyor:

«Çin’li revizyonistlerin, köyün şehri kurtaracağı şeklindeki tezi... devrimde proletaryanın hegemonyasına karşı çıkmakta, devrimi zafere ulaştırmada öncüsüz bırakmakta ve yenilgi yoluna sokmaktadır.» (Radio Tirana, Alm. s. 23/78, s. 3)

Aynı görüş Enver Hoca’nın «Emperyalizm ve Devrim» adlı kitabında da savunulmakta, şehirlerin kırdan sarılarak kurtarılması stratejisi, işçi sınıfının öncülüğünün reddi olarak yorumlanmaktadır.

Görüşümüze göre burada işçi sınıfının öncülüğü meselesi, doğru olmayan bir biçimde «şehrin» öncülüğüne indirgenmekte, işçi sınıfının öncülüğü, şehrin öncülüğü ile eşitlenmektedir. Burada, sanki işçi sınıfının öncülüğü sorunu, coğrafi bir sorunmuş gibi bir anlayış yayılmaktadır. Görüşümüze göre, işçi sınıfının öncülüğü sorunu coğrafi bir sorun değil, ideolojik, politik ve örgütsel bir meseledir. Ve bu öncülük işçi sınıfının öncü örgütü olan KP aracılığıyla gerçekleştirilir.

Her ülkede KP’leri, kendi ülkelerinin sosyo-ekonomik yapılarına uygun bir devrim stratejisi tayin ederler. Devrim her ülkenin yapısına ve şartlarına göre, değişik yollar izleyerek, değişik şekillerde gelişir.

Mesela Çin Devrimi ve Arnavutluk Devrimi, bu ülkelerin sosyo-ekonomik yapısına somut şartlarına uygun olarak, önce şehirlerde başlamış; fakat devrimci hareket çok kısa süre içinde kırlık bölgelere kaymış, kırlık bölgelerde kurtarılmış bölgeler oluşturulmuş ve şehirler kırdan kuşatılarak kurtarılmıştır. Her iki ülkede de devrim ordusunun esas insan gücünü köylülük oluşturmuştur. Her iki devrim de kırdan şehire doğru geliştiği halde, işçi sınıfının

öncü örgütü önderliğinde, işçi sınıfının önderliğinde gerçekleşmiştir.

Görüşümüze göre, bugünkü Çin’li revizyonist yöneticilerin işçi sınıfının öncülüğünü reddettikleri gerçeğinin eleştirilmesi doğrudur. Aynı şekilde Lin Biao revizyonistinin de, köylerin şehirleri kurtarma stratejisini genelleştirdikleri, köylülüğün rolünü mutlaklaştırdıkları ve işçi sınıfının öncülüğünü reddetme eğilimleri taşıdıkları da doğrudur. Bu da eleştirilmedir. Ancak bu yapılırken, halk savaşı stratejisinin reddedilmesi ve işçi sınıfının öncülüğünün şehrin öncülüğü şeklinde kavranması doğru değildir.

— Mao Zedung ve Çin Devrimi’nin değerlendirilmesi sorunu

Sizden ayrı düşündüğümüz bir başka konu Mao Zedung’un değerlendirilmesi sorunudur. Bizim bu konudaki görüşümüz şöyledir:

— Yoldaş Mao Zedung, Çin’de demokratik devrimin zaferi ve sosyalizmin inşasına olumlu katkılarda bulunmuştur. Mao Zedung aynı zamanda Marksizm-Leninizm de önemli katkılarda bulunmuş, komünizmin dünya çapında zaferi için mücadele etmiştir. Mao Zedung’un Marksist-Leninist mirasını korumak ve savunmak tüm Marksist-Leninistlerin görevidir. Marksist-Leninistler, Mao Zedung’un özellikle sömürge, yarı-sömürge ülkelerde devrim konusunda, halk savaşı teorisi konusunda Marksizm-Leninizme yaptığı katkıları savunmak zorundadır. Bu özellikle, Mao Zedung’un adını kullanarak, onun öğretileri adına, onun öğretilerini yüzüstüce tersine çeviren revizyonistlere karşı önemlidir.

Partimiz, Mao Zedung’un Marksist-Leninist ese-

rini savunurken, çağımızın artık emperyalizm ve proleter devrimleri çağı olmadığını, yeni bir çağ olduğunu, «Mao Zedung Düşüncesi»nin bu yeni çağın Marksizm-Leninizmi olduğunu savunan görüşleri de reddeder. Partimiz Mao Zedung'un adını sahtekârca kullanarak onun yarı-sömürge ülkelerdeki devrimler için geliştirdiği yeni demokratik devrim ve halk savaşı tezlerini mekanik olarak tüm ülkelere ve hatta proleter dünya devrimi sürecine uygulama şeklindeki anlayışları reddeder. Bu görüşler, Leninizmin artık eskidiğini savunan, Leninizme saldırı niteliği taşıyan görüşlerdir.

Partimiz Mao Zedung'un Kruşçof revizyonizmine karşı mücadelede de önemli bir rol oynadığı, daha sonra Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin en önünde, gerek Çin'de gerekse dünyada revizyonizme ağır darbeler indirdiği görüşündedir.

— Partimiz, ÇKP'nin çizgisindeki revizyonist hataların «Mao Zedung'un ölümünden sonra ortaya çıktığı», Mao Zedung'un ölümüne kadar, ÇHC'de her şeyin iyi olduğu anlayışları da reddeder. Görüşümüze göre, ÇKP'nin çizgisindeki revizyonist sapmalar uzun bir süreden beri vardır. Ve Mao Zedung Yoldaş'ın sağlığında da ÇKP'nin çizgisinde revizyonist hatalar tespit etmek mümkündür. Bazı revizyonist görüşler için temel Mao Zedung Yoldaş'ın bazı görüşlerinde de mevcuttur. Bu sebeplerden yoldaş Mao Zedung'un ÇKP'nin revizyonist hatalarında belli bir sorumluluğu sözkonusudur.

Bütün bu olgular görüşümüze göre, hiç kimseye gayri ciddi ve sorumsuz bir tavırla, tek yanlı olarak ve demagojik bir biçimde, Mao Zedung Yoldaş'ın hatalarını veya hata olduğu söylenen görüşlerini altalta

sıralayıp, ardından onun hakkında genel bir olumsuz değerlendirme yapma hakkını vermez.

Son dönemde, AEP Mao Zedung hakkında yukarıdaki metodu kullanarak tavır takındı. Önce Bilimsel Konferansta, ardından Enver Hoca'nın «Emperyalizm ve Devrim» adlı kitabında, partiniz AEP «Mao Zedung'un hiç bir zaman Marksist-Leninist olmadığı», «ÇHC'nin hiç bir zaman sosyalist olmadığı», «Büyük Proleter Kültür Devrimi'nin bir burjuva saray darbesi olduğu» gibi tezler savunmaya başladı. Bu tezlerin şimdiye kadar en geniş biçimde ortaya konduğu belge olan «Emperyalizm ve Devrim» adlı kitapta, soruna yaklaşımınız tek yanlıdır. Tezler bizzat kendi kendileri ile ispatlanmaktadır.

Bu konularda partiniz AEP'nin getirdiği tezler, önce Komüntern ve Mao Zedung hakkında yaptığı tespitlerle çelişme halindedir. Bildiğiniz gibi, Komüntern Mao Zedung ve onun önderliğindeki ÇKP'ni M-L bir parti olarak değerlendirmektedir.

İkincisi, tezleriniz bizzat kendi içinde çelişmelidir. Mesela bir yandan Mao Zedung'un bir «demokrat devrimci olduğu» tespitini yapıyorsunuz, diğer yandan onu «Çin Kruşçofu» olarak adlandırıyorsunuz.

Üçüncüsü, Mao Zedung, Çin Devrimi, Büyük Proleter Kültür Devrimi konusunda getirdiğiniz yeni tezler, bizzat AEP'nin geçmişteki görüşleri ile çelişmektedir.

Bizler herhangi bir Marksist-Leninist partinin görüş değiştirmeyeceği anlayışında değiliz. Marksist-Leninist partiler sürekli olarak gelişmekte olan partilerdir ve çeşitli konularda görüş değiştirmeleri mümkündür. Ama M-L partiler görüş değiştirdikleri zaman, eski görüşlerinin açık ve köklü bir özeleştirisini yaparak bu görüşleri terkederler. M-L'ler yeni bir tez

getirdikleri zaman, bu yeni tezlerini anlaşılır bir biçimde gerekçelendirirler. Doğru, Marksist-Leninist metod budur. Fakat bizim görebildiğimiz kadarı ile, AEP öncelikle ÇKP, ÇHC ve Mao Zedung değerlendirmesi konusunda bu metodu kullanmamıştır.

AEP'nin görebildiğimiz kadarıyla en önemli eksikliklerinden biri, özeleştirici yapma geleneğinin yokluğudur. Bunun «Parti her zaman haklıdır», «Parti hiç yanılmaz» gibi anti-Marksist, anti-Leninist görüşlerle yakından bağı olduğu inancındayız.

Bizim görebildiğimiz kadarı ile, partiniz AEP, Mao Zedung'un «eleştirisi» konusunda, teorik olarak Kruşçof - Brejnev modern revizyonistleri ile aynı paralele düşme durumunda kalmaktadır. Partimiz, sizi bu konuda uyardığı görev bilmektedir.

— ÇHC'nin «Süper Güç» olarak değerlendirilmesine bağlı siyasetler sorunu

Partiniz AEP, son dönemde ÇHC'ni «emperyalist bir süper güç» şeklinde değerlendirmeye başlamış ve buna uygun bir siyaset izlemeye koyulmuştur. Görüşümüze göre gerek bu değerlendirmeniz, gerekse ona uygun siyasetleriniz yanlıştır.

Görüşümüze göre, bugün ÇHC'nden «emperyalist» bir güç olarak söz etmek yanlıştır. ÇHC'nin gelişmesi, emperyalistlere bağımlı, yarı-sömürgeliğe doğru eğilimi olan bir gelişmedir. Bugünkü ÇHC'nden «Süper Güç» olarak söz etmek, onu emperyalist olarak nitelemekten de daha yanlış ve tehlikelidir. Çünkü bugünkü dönemde dünya halkları için, ÇHC'nden de daha tehlikeli olan, Batı Alman emperyalizmi, Japon, İngiliz, Fransız emperyalizmi gibi emperyalist büyük güçleri gözlerden gizlemektedir.

Partiniz AEP, bu yanlış tespite uygun olarak son

dönemde, ÇHC'ne karşı mücadeleyi esas alma eğilimi içine girmiştir. Bu cümleden olarak, bugün Rus sosyal-emperyalizminin uşağı durumunda olan Vietnam'lı sosyal-faşist yöneticilerin Kampuçea'ya saldırısı, partiniz tarafından desteklenmiştir. Partiniz, KKP hakkında, emperyalist ve sosyal-emperyalist basın-yayın organlarının dilinden aşağı kalmayan bir dille, doğru olmayan değerlendirmeler yapmıştır.

Partiniz AEP, Çin'li revizyonistlerin Vietnam'a karşı giriştiği saldırı konusunda ise; Vietnam'ın sosyalist bir devlet olduğu şeklinde propaganda yapmıştır.

Bütün bunlar görüşümüze göre, sınıfsal kıstaslardan uzak, anti-Marksist-Leninist değerlendirmelerdir. Ve biz bu değerlendirmelerin, son dönemlerde giderek fazlaştığını, sistemleşme yönünde ilerlediğini üzümlere görüyoruz.

Değerli Yoldaşlar,

Yukarıda bizim, sizin partinizden ayrı düşündüğümüz bazı (önemli gördüğümüz noktalarda) görüşlerimizi, tezler halinde kısaca ortaya koyduk. Görebileceğiniz gibi, aramızdaki görüş ayrılıkları, çeşitli noktalarda **anlayış farklılıklarına** dayanmaktadır. Partimiz içinde, partiniz AEP'nin, son dönemde geliştirdiği tezler üzerine, partinizin çizgisinin yeniden gözden geçirilmesi ve değerlendirilmesi sorunu gündeme gelmiştir. Partimiz içinde bugün partiniz AEP'nin yeniden değerlendirilmesi konusunda bir tartışma açılmıştır.

Amacımız ve isteğimiz partimiz içinde bu tartışma bitmeden, yukarıda ortaya koyduğumuz çeşitli konulardaki görüşlerimiz ve görüşleriniz üzerine tartışmaktır.

Önerimiz, mümkün olan en kısa zamanda partimiz MK temsilcileriyle, partiniz MK temsilcilerinin biraraya gelmesi; görüş ayrılıkları, ülkelerimizdeki durumlar ve dünya Marksist-Leninist hareketinin içinde bulunduğu durum üzerine tartışmaktır.

NOT: Yer ve zaman için öneriyi sizden bekliyoruz.

**Türkiye Komünist Partisi / M-L
Merkez Komitesi Siyasi Bürosu
Enternasyonal İlişkiler Sorumlusu
İsa Güzel**